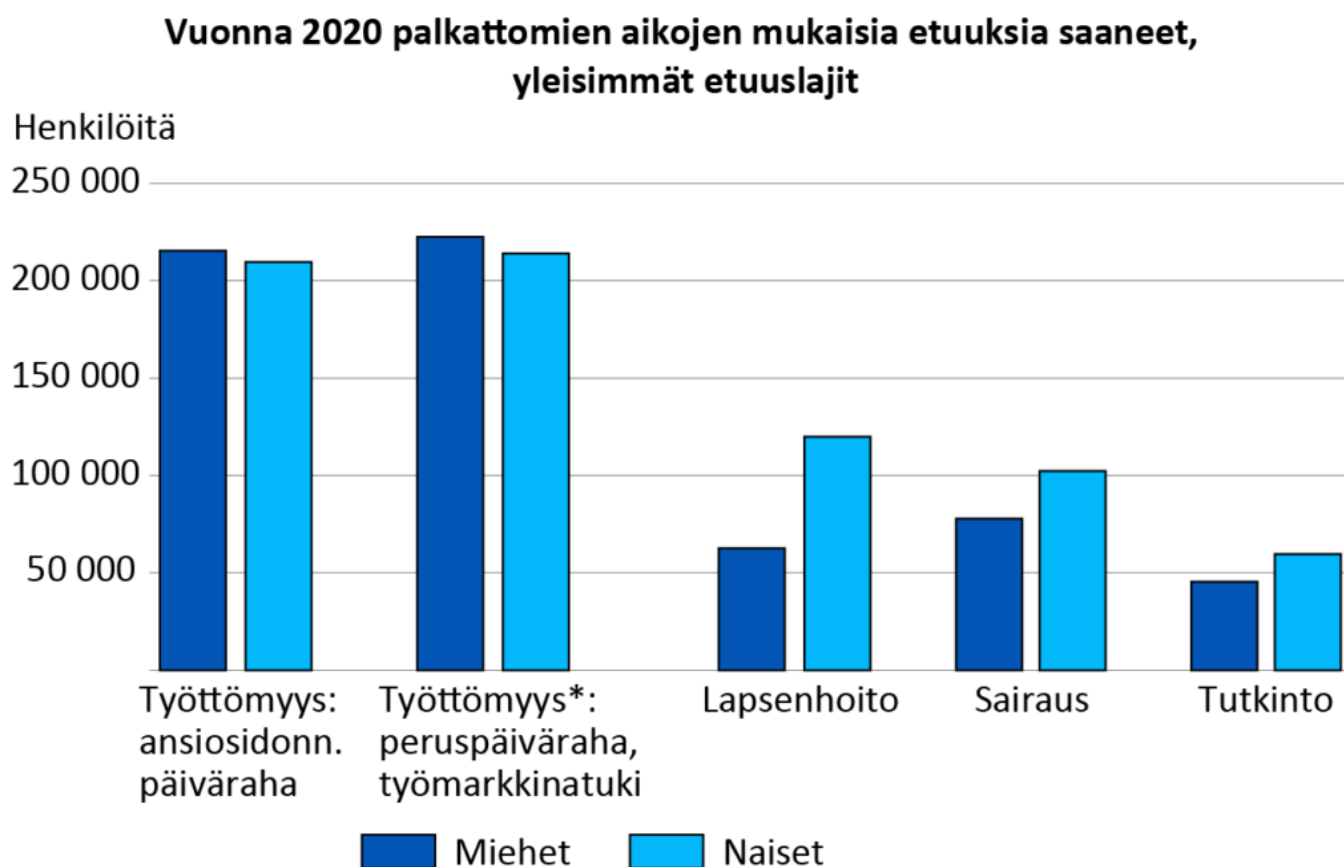

Suomen työeläkevakuutetut 2020 (SVT)

Koronavuosi nosti työttömyysetuuksia saaneiden määrää

*Työttömyysturvan peruspäiväraha ja työmarkkinatuki eivät kartuta eläkettä, mutta ne otetaan huomioon tulevan ajan ansioita laskettaessa.

Henkilö voi saada vuoden aikana useaa eri etuuslajia.

Lähde: Eläketurvakeskus

Vuonna 2020 maksettiin koronapandemian vuoksi poikkeuksellisen paljon työttömyysturvan etuuksia. Etuuksia kertyi kaikkiaan 860 000 henkilölle. Määrä kasvoi 55 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Nousu kohdistui erityisesti ansiosidonnaista päivärahaa saaneisiin. Naisia ja miehiä oli likimain yhtä paljon etuuksien saajissa.

Työeläkettä karttuu työansioden lisäksi eräiltä palkattomilta ajoilta, kuten työttömyys-, lapsenhoito-, sairaus- ja opiskeluajoilta. Eläkkeeseen oikeuttavaksi ansioksi katsotaan joko määrätty osa etuuden perusteena olevasta ansiotulosta tai etuuden mukaan määräytyvä kiinteä euromäärä.

Palkattomien aikojen mukaisia etuuksia on rekisteröity vuosittain yhteensä vajaalle miljoonalle henkilölle. Vuonna 2020 henkilömäärä nousi yli 1,2 miljoonaan.

(Päivitetty 30.11.2021)

Käsitteet ja määritelmät

Työhön liittyvät käsitteet

Ei työssä tilastovuonna

Ei työssä tilastovuonna olevaksi katsotaan henkilö, jolla ei ole ollut tilastovuonna työeläkettä kartuttavaa työtä eikä hän ole ollut työeläkevakuutettuna YEL- tai MYEL-toiminnan perusteella. Lisäksi hänen on pitänyt olla työeläkevakuutettuna ennen tilastovuotta tai hän saa omaan työuraan perustuvaa eläkettä.

Eläkkeensaaja

Eläkkeensaajaksi katsotaan henkilö, joka saa jotakin omaan työuraan perustuvaa työeläkettä. Eläkkeensaaja voi saada vanhuus-, työkyvyttömyys-, osa-aika- tai maatalouden erityiseläkettä. Osa eläkkeensaajista saa työeläkkeen lisäksi myös Kelan maksamia eläke-etuuksia, jotka puuttuvat tästä tarkastelusta.

Ensimmäisen kerran työeläkelakien piiriin tullut

Tietyn työeläkelain piiriin henkilö tulee silloin, kun hänelle kirjataan alkaneeksi ensimmäisen kerran kyseisen työeläkelain mukainen työ- tai yrittäjäjakso.

Ensimmäisen kerran tietyn työeläkelain piiriin tullut

Tietyn työeläkelain piiriin henkilö tulee silloin, kun hänelle kirjataan alkaneeksi ensimmäisen kerran kyseisen työeläkelain mukainen työ- tai yrittäjäjakso.

Palkansaaja

Palkansaajalla tarkoitetaan työeläkelakien piiriin kuuluvaa työtä tekevää henkilöä, jos kysymys ei ole YEL- tai MYEL-yrittäjätoiminnasta. Mukana ovat käytännössä kaikki työssä olleet lukuun ottamatta yrittäjiä ja maatalousyrittäjiä. Tässä tilastossa palkansaajiksi katsotaan myös JuEL:n kunta-alan piiriin kuuluvat erityisryhmät, esimerkiksi luottamustoimessa olevat ja omaishoitajat. Palkansaajiksi katsotaan myös perhehoitajat, jotka ovat tehneet toimeksiantosopimuksen, vaikka he eivät olisi työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluva

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki, jotka ovat tilastovuonna tai sitä aiemmin olleet työeläkelakien mukaisessa työsuhteessa tai yrittäjänä. Työeläkejärjestelmän piirissä ovat siis henkilöt, joilla on eläketapahtuman sattuessa oikeus työeläkkeeseen, tai jotka saavat omaan työuraan perustuvaa eläkettä.

Työeläkelaki

Henkilö luokitellaan kuuluvaksi kaikkiin työeläkelakeihin, joiden mukaan hän on ollut vakuutettuna työhistoriansa aikana.

Työeläkesektori

Henkilö kirjautuu työeläkesektoreihin työhistoriansa eläkelakien perusteella. Jos hän on työskennellyt sekä yksityisellä että julkisella sektorilla, hän kirjautuu molempien sektorien lukuihin.

Työeläkevakuutettu

Työeläkevakuutettuja ovat kaikki, jotka tilastointiajankohtana tai aikaisemmin ovat olleet työsuhteessa tai yrittäjänä, ja joilla on eläketapahtuman sattuessa oikeus työeläkkeeseen. Tyypillisesti työeläkevakuutettu ei ole vielä eläkkeellä, mutta eläkkeensaajakin voi olla vakuutettu, jos hän on ollut työssä eläkkeen rinnalla alle 68-vuotiaana.

Työssä oleva tai yrittäjänä työskentelevä

Työssä olevaksi katsotaan henkilö, joka on ollut tilastointiajankohtana työeläkettä kartuttavassa työssä tai työeläkevakuutettuna YEL- tai MYEL-toiminnan perusteella.

Työssä tilastovuoden aikana

Henkilön katsotaan olleen työssä tilastovuonna, jos hän on ollut tilastovuoden aikana työeläkettä kartuttavassa työssä tai työeläkevakuutettuna YEL- tai MYEL-toiminnan perusteella.

Työssä tilastovuoden lopussa

Vuoden lopussa työssä olevaksi katsotaan henkilö, joka on ollut työssä joulukuun aikana (kuukausitekniikkaan perustuvat työsuhteet) tai jonka työsuhte on päättynyt tai ollut voimassa vuoden lopussa (vuosittekniikkaan perustuvat työsuhteet). Jos eläkkeensaaja eläkkeen ohella palkkatyössä tai toimii yrittäjänä, hänet luokitellaan työssä olevaksi.

Ansioihin liittyvät käsitteet

Palkattomien aikojen ja VEKL:n mukaan karttavat etuudet

Palkattomalla ajalla tarkoitetaan sosiaalietuusjaksoa, joka vaikuttaa tietyin edellytyksin eläkkeen määräytymiseen. Palkatonta aikaa ovat esimerkiksi vanhempainraha-, sairauspäiväraha- ja työttömyyspäivärahakaudet. Työeläkelaeissa on määritelty perusteet, joiden mukaisesti eri palkattomat jaksot vaikuttavat työeläkkeen määrään.

Valtio rahoittaa kotihoidontuesta ja suoritetuista tutkinnoista karttavat etuudet. Ne perustuvat lakiin valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta (VEKL).

Palkattomien aikojen ja VEKL:n mukaiset etuudet rekisteröidään työeläkejärjestelmän ansaintarekisteriin. Palkattomien aikojen etuuksia kirjataan myös henkilöille, joilla ei ole työhistoriaa, ja jotka eivät näin ole työeläkejärjestelmän piirissä.

On hyvä huomata, että palkattomien aikojen rinnalla voi tehdä myös eläkevakuutettavaa työtä, ja myös siitä karttuu työeläkettä.

Työeläkevakuutetut ansiot

Työeläkevakuutettuihin ansioihin (lyhyemmin vakuutettu ansio tai ansio) luetaan tuloerät, jotka kartuttavat työeläkettä. Pääosan ansioista muodostavat korvauksena työstä maksettu palkka, tulospalkkio tai muu vastike. Muista vastikkeista merkittävimpiä ovat erilaiset luontoisedut ja lomakorvaukset mukaan lukien työsuhteen päättyessä maksettavat korvaukset esimerkiksi pitämättä jääneestä säästövapaasta. Sen sijaan päivärahat ja optiojärjestelyt eivät yleensä kartuta työeläkettä, eivätkä ne sisälly työeläkevakuutettuun ansioon. Tässä tilastossa työeläkevakuutettu ansio sisältää myös työntekijän eläkemaksun, vaikka se ei kartuttanut työeläkettä ennen vuotta 2017.

Vuosi- ja kuukausiansiot

Tilastoissa käytetty ansio on työeläkevakuutettu (työ)ansio. Vuosiansio on muutettu kuukausiansioksi jakamalla vuoden aikana kertyneet työeläkevakuutetut ansiot työkuukausilla.

Esimerkki. Palkansaaja oli työssä 20.8.–10.9. ja työeläkevakuutettu työansio oli 2 000 euroa. Tällöin tilastoissa käytetty kuukausiansio oli $2\,000/2\text{ €} = 1\,000\text{ €/kk}$, koska työ on tehty kahden eri kuukauden aikana. Jos työ olisi tehty yhden kuukauden aikana, (esim. 2.9.–22.9.), kuukausiansio olisi ollut 2 000 euroa. Jos työsuhde oli kalenterivuoden ainoa, tilastoissa käytetty vuosiansio on kummassakin tapauksessa sama 2 000 euroa.

Muut käsitteet

Desiili

Desiilien avulla palkansaajat jaetaan ansioiden perusteella kymmeneen yhtä suureen joukkoon. Desiilirajoista nähdään ansiot, joiden alapuolelle jakaumassa jää 10 % 20 %, ... , 90 % tapauksista.

Ikä

Henkilön ikä tilastovuoden lopussa.

Mediaani

Kun palkansaajat asetetaan ansioiden mukaan suuruusjärjestykseen, mediaaniansio on keskimmäisen palkansaajan ansio. Keskimmäisen palkansaajan kummallekin puolelle jää yhtä monta palkansaajaa. Mediaani ei ole yhtä herkkä äärihavainnolle kuin keskiarvo. Erityisesti vinoissa jakaumissa, kuten ansiojakaumassa, mediaani kuvaa keskiarvoa paremmin keskimääräistä ansiotasoa.

Työeläkelait

Yksityinen sektori

- **TyEL** Työntekijän eläkelaki
- **MEL** Merimieseläkelaki
- **YEL** Yrittäjän eläkelaki
- **MYEL** Maatalousyrittäjän eläkelaki

Julkinen sektori

- **JuEL** Julkisten alojen eläkelaki. Laki tuli voimaan vuoden 2017 alussa. Se yhdisti aiemmin voimassa olleet julkisen sektorin eläkelait KuEL, VaEL ja KiEL sekä Kansaneläkelaitoksen henkilökuntaa koskevan erillislain.
- Ahvenanmaan maakunnan hallituksen eläkesääntö
- Suomen Pankin eläkesääntö

Laatuseloste: Suomen työeläkevakuutetut 2020 (SVT)

Suomen työeläkevakuutetut -tilasto tuotetaan Eläketurvakeskuksessa.

Laissa Eläketurvakeskuksesta (ETKL) todetaan Eläketurvakeskuksen (ETK) yhdeksi tehtäväksi harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilastotoimintaa. ETK:ssa tilastojen tuottamisesta vastaa suunnitteluosasto.

Suomen työeläkevakuutetut -tilaston kustannuksista vastaa ETK.

Tilastotietojen relevanssi

Suomen lakisäätäinen eläketurva koostuu pääpiirteissään työ- ja kansaneläkejärjestelmistä. Työeläkejärjestelmän eläkkeet ovat ansiosidonnaisia, kun taas kansaneläkejärjestelmä on asumisperusteinen. Suomen työeläkevakuutetut -tilasto antaa kokonaiskuvan Suomen työeläkejärjestelmän kattavuudesta 17–68-vuotiaiden henkilöiden joukossa.

Työeläketurvaa hoitavat yksityisellä sektorilla työeläkeyhtiöt, -säätiöt ja -kassat sekä julkisella sektorilla pääasiassa Keva. Eläketurvakeskus toimii työeläkejärjestelmän keskuksena ja kerää mm. työeläkeasioiden hoidon edellyttämät tiedot sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Suomen työeläkevakuutetut -tilasto kattaa koko lakisäätöisen työeläketurvan. Se sisältää keskeiset lukumäärätiedot kaikista Suomen työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvista 17–68-vuotiaista henkilöistä sekä tiedot palkansaajien työeläkevakuutetuista ansioista.

Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneet on jaoteltu työeläkevakuutettuihin ja eläkkeellä oleviin. Työeläkevakuutettujen lukumäärät esitetään luokiteltuina kahteen ryhmään: tilastointiajankohtana työssä olleisiin ja niihin, jotka eivät olleet työssä eivätkä eläkkeellä tilastointiajankohtana. Muina luokittelijoina käytetään työeläkesektoria ja -lakia sekä henkilön ikää ja sukupuolta.

Tilastossa esitetään tietoja myös muista eläkettä kartuttavista jaksoista, jollaisia ovat rekisteröidyt palkattomat ajat ja VEKL-lain (laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta) mukaiset etuudet. Nämä tiedot esitetään etuuslajin mukaan luokiteltuina.

Palkansaajien työeläkevakuutetuista ansioista esitetään keskiarvo- ja mediaanitietoja työeläkesektorin ja -lain sekä sukupuolen ja iän mukaan jaoteltuina. Ansioiden desiilijakaumat on eritelty sukupuolen ja ikäryhmän mukaan.

Tilastossa käytetyt käsitteet ja määritelmät on esitetty tilaston kotisivulla osoitteessa www.etk.fi/tilastot > Työeläkevakuutetut.

Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoihin.

Työeläkevakuutettujen ja eläkkeensaajien tiedot perustuvat työeläkejärjestelmän rekistereihin. Aineisto sisältää tilastovuoden aikana työeläkejärjestelmän piiriin kuuluneet 17–68-vuotiaat. Työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvat ovat työskennelleet työeläkelakien mukaisissa työsuhteissa tai yrittäjinä. Tilastovuoden lopussa he ovat olleet eläkkeellä tai heillä olisi ollut tuolloin oikeus työeläkkeeseen eläketapahtuman sattuessa. Lisäksi aineisto sisältää tietoja myös ns. palkattomista jaksoista, jotka vaikuttavat työeläkkeen määrään. Näitä tietoja ansaintarekisteriin ilmoittavat mm. Kela ja työttömyyskassat.

Vuoden 2019 alusta Suomessa otettiin käyttöön verottajan ylläpitämä tulorekisteri, johon kirjataan kaikki palkansaajien ansiotiedot. Vuodesta 2019 alkaen myös työeläkejärjestelmän rekisteriin talletettavat palkansaajien ansiotiedot perustuvat tulorekisteriin.

Tilastossa havaitut virheet korjataan verkkopalvelussa välittömästi. Isoista virheistä laaditaan erillinen tiedote.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston tiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan vuoden loppupuolella. Julkistamisajankohta on esitetty ETK:n kotisivuilla osoitteessa www.etk.fi/tilastot kohdassa Julkistamiskalenteri. Tilaston tiedot ovat lopullisia.

Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilaston tiedot eri vuosien välillä ovat pääpiirteissään yhteneväisiä. Luvuissa voi olla pieniä eroja tilasto-ohjelmistoon tehtyjen korjausten ja muutosten seurauksena.

Osa palkattomien aikojen etuustiedoista on tarkentunut takautuvasti, minkä vuoksi tilastohistoria vuoteen 2019 saakka päivitettiin elokuun 2020 rekisteritilanteen mukaiseksi.

Tulorekisterin käyttöönoton seurauksena tilaston joissakin vuoden lopun tilannetta kuvaavissa taulukoissa esiintyy vähäistä siirtymää ryhmästä ”työssä olleet” ryhmään ”ei työssä eikä eläkkeellä” erityisesti yksityisellä sektorilla. Muutos voi hankaloittaa vertailua vuotta 2019 vanhempiin tilastovuosiin.

Lisäksi tulorekisterin myötä palkkakuukausien määrä vuoden aikana tarkentui. Aiemmin palkansaajan työsuhteista ilmoitettiin pääsääntöisesti vuoden aikana maksettu työeläkevakuutettu ansio ja työsuhde-aika. Koko vuoden työsuhteessa olleille kertyi 12 työkuukautta palkallisten kuukausien määrästä riippumatta. Työsuhde saattoi jatkua ilman palkkaa esimerkiksi opiskelu- tai sairausjakson yli. Vuosiansio jaettiin kuitenkin 12 kuukaudella, jolloin kuukausipalkka muodostui todellista matalammaksi. Koska tulorekisterissä on ainoastaan palkanmaksukuukaudet, kuukausiansion laskenta pystytään kohdistamaan tarkemmin palkallisten kuukausien mukaiseksi.

Tietopohjan muutos nosti julkisen sektorin ja erityisesti JuEL:n kunta-alan kuukausiansioita, minkä vuoksi muutos vuotta 2019 vanhempiin kuukausiansioihin verrattuna on todellista suurempi. Sen sijaan kaikkien palkansaajien ja yksityisen sektorin palkansaajien vertailussa vaikutus on pieni. Myöskään vuosiansioiden vertailuun muutoksella ei ole vaikutusta.

Tilastoa on tuotettu vuodesta 2005 lähtien, ja sen tiedot ovat pääpiirteissään vertailukelpoisia vuodesta 2007 alkaen. Yksityisen sektorin osalta aikasarja ulottuu vuoteen 1977 saakka.

Tilasto ilmestyi vuosina 2007–2014 (tilastovuodet 2005–2013) nimellä Suomen työeläkkeensaajat ja vakuutetut (SVT). Tilastovuodesta 2013 lähtien kokonaisuus on julkaistu kahtena erillisenä tilastona: Suomen työeläkkeensaajat (SVT) ja Suomen työeläkevakuutetut (SVT).

Tietojen saatavuus ja selkeys

Tilaston tiedot julkaistaan vuosittain ETK:n verkkopalvelussa tilaston kotisivulla. Osa tilaston tiedoista julkaistaan myös ETK:n tilastotietokannassa osoitteessa www.etk.fi/tilastot > Eläketurvakeskuksen tilastotietokanta.

Tilaston kuvaus on esitetty tilaston kotisivulla.

Lisätietoja tilastosta antaa ETK:n tilastopalvelu [tilastot\(at\)etk.fi](mailto:tilastot(at)etk.fi).